

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ЦЕНТРАЛНА ЛАБОРАТОРИЯ ПО ОБЩА ЕКОЛОГИЯ
1113 София, ул. Гагарин 2, тел. 71-71-95, 73-61-37

БАН Централна лаборатория по обща екология 1113 София	
Изм. № <u>122</u>	
от <u>23.06.</u>	до <u>05.</u>

**До Българското дружество
за защита на птиците
Тук**

На Ваш № ИЗ/1000/177-012/01.06.05

Относно искане за официално становище

Приложено Ви изпращаме официално становище на Централната лаборатория по обща екология при БАН за значението на миграционния път *Via Pontica* и въздействието на бъдещи ветрогенератори върху птиците.

Становището е разработено от ст. н. с. Таню Мичев и д-р Невена Камбурова.

Приложение: съгласно текста.

Директор:

(ст. н. с. д-р Н. Чипев)

Становище

Отговорите на поставените въпроси са изготвени въз основа на проучвания върху есенната миграция на реещи се птици от сътрудници на ЦЛЮЕ в периода 1977- 2004 г. (извършени в района на Бургаския залив и отчасти в района на Варненския залив), на литературни данни от публикации за миграции в наши, чужди и международни списания, както и на редица непубликувани наблюдения.

1. Какво е значението на миграционния път *Via Pontica* за прелетните птици и в частност реещи се птици?

Миграционния път Виа Понтика е втория по значимост в Европа за прелета на птиците и по специално на реещите (Разред Pelecaniformes, Разред Ciconiiformes, Разред Falconiformes, Разред Gruiformes и Разред Apodiformes) от Северна и Североизточна Европа към техните зимовища в Африка и обратно. Тесни места, където реещите се птици образуват големи концентрации (Bottleneck Areas) по този миграционен път са: Бургаския залив, Босфора, Ейлат (залива Акаба), Суец. Броят на птиците расте многократно от север на юг, като при Ейлат по време на прелетната миграция техният общ брой е близо един милион.

2. Какво е значението на този миграционен път в сравнение с други миграционни пътища на прелетни птици в Европа?

В Европа съществуват две основни миграционни магистрали на реещите се птици – Атлантически и Западночерноморски (*Via Pontica*). По първия се изтеглят птиците, които се размножават в Северна и Западна Европа, а по втория – тези от Централна и Североизточна Европа. По него два пъти в годината преминават над 300,000 реещи се птици и все още неизвестен, но огромен брой пойни птици. В сравнение с другите миграционни пътища се отличава по това, че само по него преминават в големи количества розови и къдроглави пеликани, тръстикови блатари, вечерни ветрушки и др. Според Димитров и кол. (2005) общият брой само на водолюбивите птици, които преминават през района на Бургаските езера (разположени в “талвега” на *Via Pontica*), е около 1 милион.

3. Считате ли, че районът между гр. Балчик и гр. Каварна, между гр. Каварна и с. Българево и между с. Българево и нос Калиакра и местността Болата лежи на миграционния път *Via Pontica*?

Да. Най-значителната есенна прелетна магистрала на реещите се водолюбивите птици в България е разположена между линията Русе – Разград – Шумен – Айтос – Бургас – Грудово – с. Факия – с. Странджа и черноморския бряг с акватория между Балчик и Албена, Варненския и Бургаски залив. Тази магистрала

се характеризира с относително голяма широчина в своята северна част (Лудогорието и Добруджа), с твърде значително стеснение (до около 40 km) в района на Бургаските езера (Мичев, 1984, Симеонов и кол., 1989).

4. Считате ли, че изграждането на ветрогенератори в посочения по-горе район би могло да доведе до смъртност в следствие от сблъсък с ветрогенераторите при гнездящите, мигриращи и зимуващи птици като се има предвид наличието на електропреносна мрежа и радиоантени в района?

Считаме, че независимо от наличието на електропреносна мрежа и радиоантени в района, изграждането на ветрогенератори в посочения по-горе район би могло да доведе до смъртност в следствие от сблъсък с ветрогенераторите най-вече при мигриращите птици. Особено есенно време тяхната численост е относително висока и опасността от сблъсъци нараства многократно. Показателен е фактът, че през есента рязко нарастват случаите на повреди по трасетата на далекопроводите в Добруджа, причинени от мигриращите птици (най-вече бели щъркели). Според нас значително по-малка е вероятността от сблъсъци по време на гнезденето и зимуването.

5. Считате ли, че ветрогенератори, изградени на места с тесен фронт на миграция по *Via Pontica* и конкретно в посочения район могат да доведат до влошаване на физиологичното състояние на мигрантите и особено на реещите се птици и последваща по-висока смъртност вследствие на повишаване на енергийните разходи от изместване на траекторията на миграцията?

За съжаление в ЦЛЮЕ не са провеждани проучвания върху физиологичното състояние на мигрантите и особено на реещите се птици. Не разполагаме с наши наблюдения и данни от научната литература за изместване на миграционни пътища в резултат на строителство на съоръжения от всякакъв характер. Поради това нямаме основания да считаме, че ветрогенератори, изградени на места с тесен фронт на миграция по *Via Pontica* и конкретно в посочения район могат да доведат до влошаване на физиологичното състояние на мигрантите и особено на реещите се птици и последваща по-висока смъртност вследствие на повишаване на енергийните разходи от изместване на траекторията на миграцията. Според нас много по-вероятна е повишена смъртност на птици в места с тесен фронт на миграция (Bottleneck Areas) в резултат на пряк сблъсък.

В заключение считаме, че изграждането на ветрогенератори в посочения район следва да се извършва само след обективна и надеждна оценка на риска от сблъсъци с птици. А тя може да бъде изготвена въз основа на предварителни проучвания за орнитологичната обстановка през различните сезони на годината.

София, 23 юни 2005 г.

Изготвили:

(ст. н. с. Т. Мичев)

(д-р Н. Камбурова)

